

Krasse groei

De werkgelegenheid in ons land is de afgelopen tien jaar sterk toegenomen, veel sterker dan waar ook in Europa. Dat komt vooral door een sterke groei van de werkgelegenheid in de dienstensector. De productiviteit van de Nederlandse werknemer bleef echter achter bij die van zijn Europese collega's.

Dankzij de gunstige economische conjunctuur van de laatste jaren is overal in de Europese Unie de werkgelegenheid gegroeid en is de werkloosheid teruggedropen. Binnen de Europese Unie valt Nederland op met een sterke werkgelegenheids groei van 14,2 procent in de periode 1995–2000. Dat is meer dan het dubbele van de werkgelegenheids groei in de Europese Unie van 6,7 procent.

Groeiverschil

De belangrijkste economieën binnen de Europese Unie hadden een werkgelegenheids groei die dicht bij dit gemiddelde van de Europese Unie lag. Alleen in Duitsland was de groei van de werkgelegenheid met 3 procent (1995–2000) relatief laag. In 2000 was het groeiverschil tussen Nederland en de andere landen van de Europese Unie overigens duidelijker kleiner dan in de jaren daarvoor.

Keerzijde van de internationaal gezien hoge werkgelegenheids groei is de relatief geringe toename van de arbeidsproductiviteit in ons land. Deze nam in de periode 1995–2000 met niet meer dan 4,5 procent toe. Dit is overigens wel een versnelling ten opzichte van de periode 1990–1995 toen de productiviteits groei 3,3 procent bedroeg.

De arbeidsproductiviteit in de Europese Unie groeide tussen 1995 en 2000 met 6,4 procent. België sprong eruit met een stijging van 8,7 procent. Duitsland, en vooral Italië, zagen de productiviteit, met 5,8 procent en 4,4 procent, minder sterk stijgen. Dit is logisch omdat in beide landen de economische groei in alle jaren tussen 1995 en 2000 lager lag dan het gemiddelde van de Europese Unie.

Structuur werkgelegenheid

De structuur van de werkgelegenheid in ons land wijkt niet veel af van de werkgelegen-

heidsstructuur elders in de Europese Unie. Net als in de meeste EU-landen zit de meeste werkgelegenheid in de dienstensector. In ons land is het dienstenaandeel in de werkgelegenheid 76 procent (1999). In het Verenigd Koninkrijk was het 75 procent, in België 74 procent en in Frankrijk 72 procent. Relatief laag was het dienstenaandeel in de werkgelegenheid in Duitsland (67 procent) en Italië (65 procent).

Binnen deze dienstensector valt in ons land het relatief hoge gewicht op van de financiële en zakelijke dienstverlening (19,2 procent). Ter vergelijking: in de Europese Unie was dit percentage 14,1. Alleen het Verenigd Koninkrijk, dat het sterke financiële centrum Londen herbergt, komt in de buurt met een aandeel van 18,6 procent. Nederland heeft internationaal gezien een sterke vertegenwoordiging van het uitzendwezen.

Specialiseren

De laatste jaren is het zwaartepunt van de werkgelegenheid verschoven van de industrie naar de dienstverlening. De rijkere landen zijn zich steeds meer gaan specialiseren in markten waar ze meer toegevoegde waarde kunnen leveren. De bulkgoederenindustrie wordt verplaatst naar landen met lage(re) lonen.

Met name in Duitsland is deze verschuiving groot geweest. Sinds 1995 is daar het aandeel van de landbouw, de industrie en de bouw nijverheid in de werkgelegenheid gedaald van 35,7 procent tot 32,5 procent (1999). In Nederland nam het gewicht van landbouw, industrie en bouw af van 25,8 (1995) procent naar 24,1 procent (1999), in het bijzonder door een lager aandeel van de industrie in de werkgelegenheid.

Geringe werkloosheid

De (geregistreerde) werkloosheid in ons land is 2,7 procent in 2000. Dat is een stuk lager dan de werkloosheid in de Europese Unie van 8,2 procent. De werkloosheid in ons land is sinds 1995 ook harder gedaald dan elders in de Europese Unie. In 1995 was nog 6,9 procent van de beroepsbevolking werkloos (Europese Unie: 10,7 procent), in 1999 was dat al teruggelopen tot 3,3 procent (Europese Unie: 9,2 procent). Alleen in Luxemburg is de werkloosheid nog lager. De daling van de werkloosheid in ons land wordt in het algemeen in verband gebracht met de loonkostenmatiging sinds begin jaren tachtig in combinatie met lastenverlichting en flexibeler (arbeids)markten.

De werkloosheid daalde in 2000 in alle landen van de Europese Unie. Het sterkst was die daling in België, Frankrijk en Spanje. In Frankrijk daalde de werkloosheid van 11,2 procent naar 9,5 procent. In 1999 en 2000 zijn in het Franse bedrijfsleven een miljoen banen gecreëerd. Naast een sterke economische groei is dit te danken aan werkgelegenheidsbevorderende maatregelen van de overheid, zoals de invoering van een 35-urige werkweek, die gepaard ging met een substantiële verlaging van de sociale lasten.

De werkloosheid onder jongeren (jonger dan 25 jaar) is in ons land eveneens laag. In 2000 zat 5,3 procent van de jongeren in ons land zonder werk. Daarmee scoort ons land een stuk beter dan Duitsland. Bij onze oosterburen is 7,7 procent van de jongeren werkloos. België telt er nog eens tweemaal zoveel (15,2 procent werkloosheid onder jongeren). Het hoogst is de jongerenwerkloosheid in 2000 in Italië. Liefst 31,5 procent van de Italiaanse jongeren die willen werken heeft geen baan. In Frankrijk is ruim één op de vijf jongeren werkloos.

Hogere arbeidsdeelname

De arbeidsdeelname in ons land is hoog. Het aandeel werkzame personen in de beroepsbevolking ligt op 75 procent. Daarmee ligt de arbeidsdeelname ruim boven het gemiddelde van de Europese Unie van 69,5 procent. Hoger dan in ons land is de arbeidsdeelname in het Verenigd Koninkrijk (76,6 procent).

Lager is het in Duitsland (72,2 procent) en Frankrijk (68 procent) en veel lager is de arbeidsdeelname in België (65,2 procent) en Italië (59,9 procent).

In ons land was de stijging van de arbeidsparticipatie de afgelopen tien het grootst binnen de Europese Unie. In 1990 lag de arbeidsdeelname in ons land nog beneden het EU-gemiddelde. Sindsdien is de arbeidsdeelname met 8,7 procentpunt gestegen. De Europese Unie kende in deze periode een stijging van 2,1 procentpunt. In het Verenigd Koninkrijk is de arbeidsparticipatie in 2000 zelfs lager dan in 1990.

Vrouwen

De sterke toename van de arbeidsparticipatie in Nederland is vooral te danken aan de vrouwen. De arbeidsdeelname van vrouwen nam toe van 52,4 procent in 1990 tot 65,7 procent in 2000. Dat laatste percentage ligt inmiddels boven het gemiddelde van de Europese Unie (59,8 procent). Het aandeel van deeltijdwerk bij vrouwen is sterk gestegen, met name in 2000. Deeltijdwerk heeft zich in Nederland sterker ontwikkeld dan in de andere landen. In veel landen daalde het aandeel deeltijdwerk in 2000 zelfs.

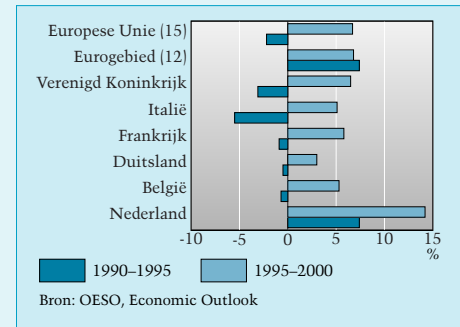
De arbeidsparticipatie van mannen steeg van 79,7 procent in 1990 tot 83,9 procent in 2000.

Ouderen

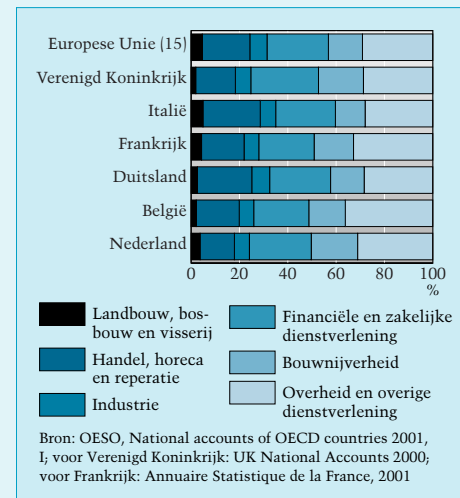
Ook onder ouderen (55 tot 65 jaar) is de arbeidsparticipatie in Nederland de laatste jaren flink gestegen, van 30,9 procent (1990) tot 38,6 procent (2000). De stijging was bij de vrouwen bijna twee keer zo groot als bij de mannen. Opvallend is dat ook in de buurlanden de ouderen meer gingen werken. In België steeg de arbeidsparticipatie met 3,7 procentpunt en in Duitsland met 3,1 procentpunt. Door de grotere activiteit van ouderen is in Nederland de achterstand op Duitsland, waar de participatiegraad 44,7 procent bedraagt, bijna gehalveerd. In Japan zijn de ouderen, net als de totale bevolking als geheel, zeer actief. De arbeidsparticipatie ligt hier op 66,5 procent.

Peter van Es

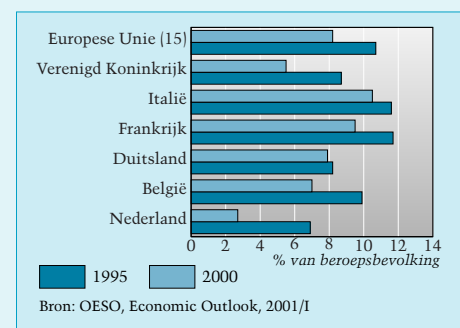
Werkgelegenheid

Werkgelegenheid naar sector, 2000

Werkloosheid

Arbeidsproductiviteit

